

BYZANTSKÁ RÍŠA

(VÝCHODORÍMSKA RÍŠA)

395 — **Rímska ríša sa rozpadla** na Západorímsku ríšu a Východorímsku ríšu.

476 — **Západorímska ríša zanikla** a antická tradícia pokračuje na východe v Byzancii.

DÔVODY:

- Východorímska ríša sa vyhla vpádu barbarských kmeňov.
- Východorímska ríša neprešla takou hlbokou krízou (hospodárskou, politickou) ako Západorímska. Nedošlo tu k oslabeniu ústrednej moci, ale panovníci si moc ešte viac upevnili a posilnili).
- Kým v západnej časti poľnohospodárstvo upadalo, na východe nastal jeho rozmach. (Východorímska ríša sa stala obilnicou Stredomoria).
- Odlišnosť kultúr – na východe ríšu viac zasiahol helenizmus.

JUSTINIÁN — vládol v 6.storočí a cisársku moc posilnil najviac.

- Zaviedol nielen reformy, ale zameral sa aj na výboje, vďaka ktorým obnovil jednotné cisárstvo, zbavil sa nátlaku barbarov a ríšu rozšíril aj smerom na západ.
- Vo vnútornej politike sa zameral na posilnenie zákonnosti a náboženstva.
- Vymanil sa spod vplyvu cirkvi – zaviedol tzv. **CÉZAROPAPIZMUS** – nadradil svetskú moc nad cirkevnú. Panovník začal používať božskú poctu, väčšiu než mal pápež.
- Po Justiniánovej smrti ríša upadala.

7.STOROCIE — slovanské kmene sa usadili takmer na celom území Balkánskeho polostrova. Slovania, ktorí sa usadili na severe dnešného Bulharska, utvorili zväz siedmich slovanských kmeňov (neskôr sa stal základom prvého štátu Bulharov).

- V poslednej tretine 7. storočia sa susedom zväzu stal kmeň turkotatárskych Bulharov, ktorí postupne splynuli s prevládajúcim pôvodným slovanským obyvateľstvom a štátnemu útvaru vpečatili pomenovanie Bulharsko.
- V Podunajsku vytvorilo štát kmeňové spoločenstvo Srbov.
- Na rieke Sáva si založili kmeňové spoločenstvo Chorváti.

ZÁNIK — Byzantská ríša mala stále viac nepriateľov (Arabov, Normanov, Turkov...).

- Zhoršovala sa aj vnútorná politická situácia.
- Drobné gazdovstvá zanikali, a tým štát strácal hlavnú základňu svojho daňového systému.
- Keď **začiatkom 11.storočia** Normani dobyli Sicíliu, Seldžuckí Turci ovládli Blízky východ a obsadili Malú Áziu, **Byzantská ríša sa dostala na pokraj záhuby.**

BYZANTSKÉ UMENIE:

- Byzantská kultúra nadväzovala na helenizmus a antiku.
- Vznikali najmä historicko – politické práce, ale aj právnická, filozofická a lekárska literatúra.
- Byzantskí stavitelia zlúčili orientálnu architektúru s anticko – klasickým slohom. Najkrajšími stavbami boli Chrám sv.Sofie v Carihrade, Chrám St.Vitale v Ravene, povestný mozaikovými portrétmi cisára Justiniána a jeho ženy s družinou.
- Veľké majstrovstvo bolo dosiahnuté v úžitkovom umení – reliéfy, sošky zo slonoviny alebo drahých kameňov, poháre, výšivky ...